

Latvijas Studentu apvienība

Apstiprināts

2016. gada 19. marta Kongresā

Latvijas Studentu apvienība

Vadlīnijas (2016 – 2021)

Ievads

Studējošo pārstāvībai un viedokļa paušanai, Latvijas akreditēto augstākās izglītības iestāžu studējošo pašpārvaldes veido Latvijas Studentu apvienību (LSA). LSA mērķis ir pārstāvēt Latvijas studentus un cīnīties par viņu, kā nozīmīgas sabiedrības sociālās grupas, tiesību un interešu ievērošanu nacionālā un starptautiskā mērogā.

LSA:

- sniedz atzinumus par studējošo interešu skarošo normatīvo aktu projektiem;
- izvirza studējošo pārstāvjus Augstākās izglītības padomē un citās institūcijās normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- nodrošina Latvijas studējošo pašpārvalžu pārstāvību Latvijā un starptautiskā arēnā;
- savas kompetences ietvaros risina citus ar studējošo interešu pārstāvību saistītus jautājumus.

LSA Vadlīnijas ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas skaidro LSA darbības virzienus. Vadlīnijas veidotas saskaņā ar LSA Statūtos norādīto organizācijas mērķi. Lai detalizētāk skaidrotu LSA Vadlīnijās norādītos darbības virzienus, pēc vadlīniju apstiprināšanas LSA Kongresā LSA Dome izstrādā Vadlīniju ieviešanas stratēģiju, kas nosaka sasniedzamos mērķus un indikatorus vadlīniju īstenošanai un gada stratēģisko plānu, kas ir īsa termiņa plānošanas dokuments, kas norāda izpildāmos uzdevumus, kas iekļauti, balstoties uz ieviešanas stratēģiju.

LSA izvirza piecus darbības virzienus:

1. augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšana
2. augstākās izglītības sociālā dimensija,
3. studentu pārstāvniecības efektīvas darbības veicināšana,
4. augstākās izglītības finansējums,
5. augstākās izglītības starptautiskā dimensija.

LSA vadlīnijās minētie darbības virzieni nav sarindoti prioritārā secībā, un tie ir uzskatāmi par vienlīdz svarīgiem organizācijas mērķa sasniegšanai.

1. Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšana

Studentu līdzdalība studiju kvalitātes novērtēšanā un uzlabošanā ir būtiska, jo studenti ir nozīmīga augstākās izglītības sistēmas daļa. Uzmanība jāpievērš ne tikai iekšējās kvalitātes nodrošināšanas mehānismiem, bet arī objektīvas ārējās kvalitātes vērtēšanas sistēmas ieviešanai

Studentcentrēta izglītība - Studentcentrētas izglītības izmantošana praksē veicina sekmīgāku mācību materiāla apguvi, studenta kritiskās domāšanas attīstību un profesionālo izaugsmi, kas veicinātu nepieciešamo straujāku tautsaimniecības attīstību. Latvijā ir jāievieš studentcentrēta izglītība, mainot pastāvošo paradigmu augstākajā izglītībā.

Mācībspēku nodrošinājums un kvalitāte - Mācībspēkam jābūt kvalificētam un spējīgam vadīt mācību procesu. Mācībspēkiem aktīvi jāpapildina un jāizmanto savas zināšanas mācību metožu, formu izmantošanā un jaunu tehnoloģiju pielietošanā mācību procesā, aptverot visas studējošo grupas vajadzības. AII ir jāveicina mācībspēku mobilitāte.

Studiju materiāltehniskais nodrošinājums - AII studentiem jānodrošina materiāltehniskie resursi, kas atbalsta un veicina mācību procesu un studiju rezultātu sasniegšanu. Šiem resursiem sevī jāietver ne tikai studiju infrastruktūru, kā vienotus teritoriālos kompleksus, laboratorijas un to nodrošinājumu, mācību auditoriju aprīkojumu, nepieciešamie materiāli zinātniskajai darbībai un interaktīvās vides nodrošinājumi, bet arī datubāzes, bibliotēkas, mācību materiālus, kas pieejami arī digitalizētā formā, un studiju kursu apguvi kā klātienē, tā tiešsaistē.

Studiju sasaiste ar darba tirgu - Students jāiesaista darba tirgū jau studiju procesa ietvaros. Kā akadēmiskajās, tā profesionālajās studiju programmās jābūt daļām (studiju kursiem un praksēm), kas ļauj apgūt zināšanas, prasmes un kompetences, kas ir nozīmīgas panākumiem darba tirgū. Darba devējiem studentiem jādod iespēja darboties ar tehnoloģijām, kas aktuālas nozarē. Darba devējiem jāiesaistās studiju programmu veidošanas un pilnveides procesā, kas notiek sasaistē ar konkrētās nozares un tautsaimniecības vajadzībām un attīstības tendencēm.

Studiju sasaiste ar zinātni - Jānodrošina studentu iesaiste un tālāka virzība pētniecībā visos studiju līmeņos. Jānodrošina doktorantūras un pēc-doktorantūras pieejamība un atbilstošs atbalsta nodrošinājums pētniecības veikšanai. Jānodrošina zinātnes un darba devēju sasaiste resursu (finansējuma, datu un citu resursu) nodrošināšanai pētniecībā.

Mūžizglītības un brīvprātīgā darba atzīšana - AII un darba devējiem jāsadarbojas, lai tiktu nodrošināta mūžizglītības un brīvprātīgā darba atzīšana, veicinot to, ka tiek atzīta neformālā un darba pieredzes ceļā apgūtā izglītība. Brīvprātīgajam darbam jātiek atzītam, novērtējot brīvprātīgā darba laikā iegūtās zināšanas. To novērtē un atbalsta gan AII, gan darba devēji.

Iekšējās kvalitātes nodrošināšana - Gan augstskolām, gan tajās studējošajiem ir jāsaprot, ka viņi ir galvenie atbildīgie par augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanu. Augstākās izglītības iestādēm ir jāizveido iekšējās kvalitātes nodrošināšanas struktūrvienības, kuru darbībā var iesaistīties arī studējošie. Iekšējās kvalitātes vērtēšanas rezultātiem ir jābūt publiski pieejamiem, kopā ar plānotajiem uzlabojumiem saistībā ar to. Studējošo viedoklis tiek ņemts vērā visos jautājumos, it īpaši programmu izveidē, slēgšanā un pilnveidē.

Ārējās kvalitātes nodrošināšana - Latvijā augstskolu akreditāciju, studiju virzienu akreditāciju un studiju programmu licensēšanu veic Latvijas nacionālā akreditācijas aģentūra, kas ir iekļauta Eiropas Kvalitātes nodrošināšanas (EQAR) reģistrā. Studentam studiju virzienu akreditācijas vizītēs ir eksperta statuss un studenti ir līdzvērtīgi dalībnieki studiju programmu licensēšanas procesā.

Datu ievākšana - Augstākās izglītības iestādēm un valsts mēroga izglītības institūcijām ir jānodrošina augstākās izglītības kvalitāte, izmantojot datu ievākšanu un apstrādi, integrējot iegūtos rezultātus lēmumu pieņemšanas procesā, lai sasniegtu efektīvāko rezultātu.

Akadēmiskā godīguma princips - AI ir jāveicina akadēmiskā godīguma princips studentu un akadēmiskā personāla vidū, uzlabojot studiju procesa kvalitāti un mācīšanās rezultātu efektīvu sasniegšanu.

2. Augstākās izglītības sociālā dimensija

Lai studentiem būtu brīvi pieejama augstākā izglītība un iespēja iegūt jebkuru no augstākās izglītības cikliem, nepieciešams nojaukt ekonomikas barjeras, kas ietekmē ne tikai studentu skaitu, bet arī studiju kvalitāti. Latvijā nepieciešams izveidot tādu sociālā atbalsta sistēmu, kas sniedz iespēju iegūt augstāko izglītību ikvienam cilvēkam, neatkarīgi no ekonomiskā un sociālā stāvokļa, rases, tautības, dzimuma, reliģijas un politiskās pārliecības, veselības stāvokļa, dzīvesvietas situācijas, jo izglītība ir sabiedriska labums.

Iekļaujoša vide - Augstākajai izglītībai jābūt iekļaujošai un jānodrošina visu studējošo vajadzības, palielinot ikviena studējošā līdzdalības iespējas gan studiju procesā, gan ikdienas dzīvē, izslēdzot diskrimināciju. Augstākās izglītības iestādēs studējošajiem jānodrošina konsultanta pakalpojumi akadēmisko, sociālo un psiholoģisko problēmu gadījumos.

Studiju materiāltehniskās bāzes nodrošinājums un studiju procesa pielāgotība studējošo individuālām vajadzībām - Augstākās izglītības iestādēs jānodrošina vienlīdzīgu un pietiekamu materiāltehnisko nodrošinājumu visiem studējošajiem atbilstoši viņu vajadzībām, tostarp arī nodrošinot pielāgotu infrastruktūru un atbalsta personālu studējošajiem ar invaliditāti un iespēju diferencēt studiju procesu atbilstoši katra studējošā vajadzībām. No valsts budžeta jānodrošina studējošajiem iespēja saņemt nepieciešamos materiālus un ierīces, sniedzot iespēju līdzdarboties studiju procesā.

Stipendijas - Valsts budžeta stipendiju sistēmai jāspēj nodrošināt nepieciešamos atbalsta mehānismus studējošajiem. Stipendiju piešķiršanas kārtībai ir jābūt viegli saprotamai. stipendiju fonda un stipendiju finansiālo apmēru jāpalielina. Valsts budžeta stipendijām ir jābūt pieejamām katrā augstākās izglītības iestādē akreditētajā studiju virzienā. Stipendijas piešķir studiju programmas ietvaros, sadalot tās pa studiju programmas akadēmiskajiem gadiem

Studiju un studējošā kredīti ar valsts galvojumu - Kreditēšanas sistēmai jāspēj nodrošināt finansiālu atbalstu studējošajiem. Jānodrošina, ka kredītu sistēma ir skaidri saprotama un caurredzama, kā arī, ņemot kredītu, tas ir ar valsts pilnīgu galvojumu, un to piedāvā vairākas kredītiestādes. Kredītu piešķiršanas kārtība ir jāpielāgo augstākās izglītības iestāžu studiju maksu pieprasījumam, kā arī studējošais jāinformē par kreditēšanas sistēmu visa procesa garumā. Kredītiem ir jābūt pieejamiem arī studējošajiem, kuri nav semestrī ieguvuši atbilstošo kredītpunktu skaitu attaisnojošu iemeslu dēļ. Pamatsummas un procentu atmaksu studējošajiem ir jāveic tikai tad, kad, absolvējot pēdējo secīgo studiju programmu, absolvents saņem atalgojumu vismaz vienas minimālās mēnešalgas apmērā. Ja kredītaņēmējam piedzimst vai tas adoptē bērnu, kredīta apmēru dzēš 50 procentu apmērā no neatmaksātās summas par katru bērnu.

Izdevumi par augstāko izglītību - Ir jānodrošina plašāki studiju maksas atvieglojumi. Izdevumi saistībā ar studiju procesu ir jābūt atmaksājami no iedzīvotāju ienākuma nodokļa. Ir jānodrošina, ka, lai līdzdarbotos studiju procesā studējošajam, nav nepieciešams segt citas izmaksas, kā tikai studiju maksa.

Augstākās izglītības iestāžu ēku infrastruktūra - Augstākās izglītības iestādes ir pieejamas studējošajiem ar invaliditāti, ietverot sevī universālā dizaina principus, un nodrošinot humānu un drošu vidi, kurā komfortabli jūtas ikviens studējošais. Tostarp, ir jānodrošina norāžu un informatīvo materiālu pieejamība ne tikai valsts, bet arī Eiropas savienības populārākajās valodās,

kā arī, auditorijām ir jābūt aprīkotām ar bezvadu internetu un kontaktligzdām visu studējošo datoriem.

Dienesta viesnīcas - Dienesta viesnīcu pieejamībai un to kvalitātei jābūt vienai no augstākās izglītības iestāžu stratēģijas prioritātēm, lai nodrošinātu dienesta viesnīcas, kas ir pieejamas ikvienam, ir modernas, piemērotas studējošajiem ar invaliditāti, ar atbilstošu higiēnu un ar diferencētu īres maksu atbilstoši studējošo sociālekonomiskam stāvoklim. Lai uzturētu dienesta viesnīcu kvalitāti, to renovācija ir jāatbalsta no valsts budžeta līdzekļiem un tajās ir jāīsteno regulāras pārbaudes atbilstoši higiēnas un normatīvo aktu prasībām.

3. Studentu pārstāvniecības efektīvas darbības veicināšana

Studējošo pašpārvaldes kapacitāte - Katrā augstākās izglītības institūcijā jādarbojas neatkarīgai, leģitīmi vēlētai studējošo pašpārvaldei, kurai jāpārstāv studējošo akadēmiskās, sociālās, materiālās un kultūras intereses un aktīvi jāsaistās LSA darbībā. Studējošo īpatsvaram ir jābūt ne mazākam par 20 procentiem un ir veto tiesības augstskolas lēmējinsitūcijās.

Studentu kā vienlīdzīgu, neatkarīgu partneru atzīšanas veicināšanu - LSA jānodrošina, ka studenti tiek uztverti un atzīti kā vienlīdzīgi un neatkarīgi sociālie partneri lēmumos, kas ietekmē augstāko izglītību nacionālā un starptautiskā mērogā.

Iekļaujoša studējošo pārstāvniecība - Augstākās izglītības iestāžu pašpārvaldēm jāveicina ārvalstu studējošo iesaistīšanās studējošo pārstāvniecībā.

Studentu pārstāvniecības atpazīstamības veicināšana - Studentu vidū jāveicina LSA un studējošo pašpārvalžu atpazīstamība, lai tie būtu informēti, kur vērsties jautājumu, ieteikumu un problēmu gadījumā.

Studējošo pašpārvalžu materiāltehniskais nodrošinājums - Studējošo pašpārvaldēm ir jānodrošina finansējums 1/200 daļas apmērā no augstskolas budžeta un jānodrošina materiāltehniskās nepieciešamības, lai nodrošinātu iespējas studējošo pašpārvaldei veikt savas funkcijas.

Latvijas studentu apvienības materiāltehniskais nodrošinājums - Lai nodrošinātu iespēju LSA pilnvērtīgi veikt savas funkcijas, LSA ir jānodrošina finansējums no valsts budžeta, kas ik gadu ir ne mazāk par 200 minimālajām mēnešalgām.

4. Augstākās izglītības finansēšana

2009. gadā augstākajai izglītībai tika samazināts finansējums, kura apmērs 2016. gadā nav būtiski palielinājies. Ierobežotais finansējuma apmērs ietekmē gan izglītības kvalitāti gan pieejamību. Latvijas augstākās izglītības finansēšanas modelis ir valsts dotēta augstākā izglītība.

Augstākās izglītības finansējums - Jāpanāk, ka Latvijas augstākās izglītības finansējums, kā publiskais tā privātais ir virs vidējā līmeņa starp Eiropas valstīm, lai nodrošinātu to, ka visiem studēt gribētājiem pieejama kvalitatīva, konkurētspējīga augstākā izglītība, kuras attīstība netiek limitēta nepietiekamu finansiālo līdzekļu dēļ.

Publiskais finansējums - Jānodrošina, ka publiskais finansējums garantē stabilitāti un ilgtspējīgu augstākās izglītības attīstību. Ir svarīgi, ka augstākās izglītības iestādēm ir pietiekami un ilgtspējīgi resursi, lai nodrošinātu kvalitatīvu studiju procesu un pētniecību un sasniegtu plašākus mērķus izglītībā, sociālajā, kultūras un ekonomikas izaugsmē.

Augstskolu likuma 78. panta 7. daļas ievērošana - Jāizveido grafiks Augstskolu likuma 78. panta 7.daļas "Ministru kabinets, iesniedzot Saeimai gadskārtējo valsts budžeta projektu, tajā paredz ikgadēju finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās ne mazāku par 0,25 procentiem no iekšzemes kopprodukta, līdz valsts piešķirtais finansējums studijām valsts dibinātās augstskolās sasniedz vismaz divus procentus no iekšzemes kopprodukta", ievērošanai

Studiju vietas bāzes finansējums - Bāzes finansējums jāsedz pilnā apmērā, balstoties uz reālajiem izmaksu ietekmējošajiem faktoriem, izmaksās jāiekļauj arī akreditācijas procesa nodrošināšana.

Valsts budžeta vietas - Valsts pasūtījums budžeta vietām balstās uz izanalizētiem un pamatotiem datiem. Valsts dotētas studiju vietas valsts mērogā tiek nodrošinātas katrā no Ministru kabineta noteiktajiem studiju virzieniem. Latvijā no valsts līdzekļiem tiek finansētas visas zinātņu nozares. Vienādu studiju programmu īstenošanas gadījumā, valsts piešķirtā finansējums primārais kritērijs ir valsts tautsaimniecības un plānošanas reģionu prioritārās nozīmes. Vienādu studiju programmu gadījumā pamata kritērijs ir kvalitāte.

5. Augstākās izglītības starptautiskā dimensija

Arvien lielāku nozīmi augstākās izglītības procesu ietekmē ieņem starptautiskās institūcijas un vienošanās. LSA jāpievērš uzmanība to ieviešanai nacionālā mērogā, lai iniciatīvas tiktu ieviestas pēc iespējas efektīvāk. LSA jāturpina paust Latvijas studentu viedoklis starptautiskajā arēnā caur Eiropas Studentu apvienību un citiem sociālajiem partneriem.

Integrācija - Jāveicina ārvalstu studējošo integrācija Latvijas AII, nodrošinot multikulturālu un iekļaujošu studiju vidi, radot risinājumu valodas barjeras un diskriminācijas jautājumiem. Studiju maksām ārvalstu studējošajiem ir jābūt līdzvērtīgām tiem studentiem, kas apgūst programmu latviešu valodā, neskaitot papildus izmaksas, kas var rasties veidojot multikulturālu un iekļaujošu studiju vidi, kā arī papildus izmaksas, kas nepieciešamas studiju programmu nodrošināšanai Eiropas savienības valodās.

Internacionalizācija - Latvijas AI ir jābūt internacionālai un jāspēj realizēt vienotas Eiropas augstākās izglītības telpas pamatprincipus. Jāveicina Boloņas procesa pilnīga ieviešana, tajā skaitā pilnīga pāreja uz Eiropas kredītpunktu pārnese un uzkrāšanas sistēmu (ECTS). Jāveicina iepriekš iegūtās izglītības atzīšanas pieejamība, atzīšanai jābalstās uz iegūtajiem mācīšanās rezultātiem gan pilnu grādu, gan atsevišķu studiju daļu atzīšanā, t.sk. mobilitātes programmās apgūto mācīšanās rezultātu atzīšanā. Studiju mobilitātes iespējas ir jāpadara vienlīdz pieejamas visiem studentiem, neatkarībā no to studiju nozares, ekonomiskā un veselības stāvokļa. Jāveicina visu Latvijas AII iespējas realizēt studiju programmas vai to daļas ES valodās. Jāveicina starptautisku studiju programmu izveidi t.sk. kopīgo un dubulto grādu studiju programmas. Jāatbalsta apstākļu radīšana, kas veicinātu ienākošo un izejošo mobilitātes rādītāju palielināšanu atbilstoši Eiropas stratēģijas 2020 rādītājiem.

Prezidents

I.Grigorjeva
